

Katowice, dnia 4 listopada 2025 r.

INFORMACJA Nr 41/2025/EW

w sprawie pożaru endogenicznego, zaistniałego w dniu 12 września 2025 r., w Jastrzębskiej Spółce Węglowej S.A. KWK „Borynia-Zofiówka” Ruch „Zofiówka”, w Jastrzębiu-Zdroju.

Pożar zaistniał w rejonie ściany C-2 w pokładzie 505/1.

Pokład 505/1 o grubości od 3,45 m do 4,02 m i nachyleniu do 23° został zaliczony do: IV kategorii zagrożenia metanowego, klasy B zagrożenia wybuchem pyłu węglowego, I stopnia zagrożenia tapaniami oraz I stopnia zagrożenia wodnego. Zaklasyfikowany został do I grupy samozapalności (bardzo mała skłonność węgla do samozapalenia), wskaźnik samozapalności Sz^a wynosił 26,3 °C/min, energia aktywacji utleniania węgla $A = 90,8$ kJ/mol, a czas inkubacji pożaru 113 dni.

Eksploatację pokładu 505/1 w partii C zaplanowano w granicach 3 obszarów górniczych: OG „Jastrzębie IV”, OG „Szeroka I” i OG „Jastrzębie Górne I”. W latach 2021-2022 prowadzona była w tym rejonie eksploatacja pokładu 504/1 ścianą C-31 przez Ruch „Borynia”. Parcela poniżej ściany C-31 została rozcięta na całym wybiegu, lecz z uwagi na stwierdzone na jej wybiegu uskoki, została podzielona na dwie części, z czego postęp ściany C-2 zaplanowano w stronę Ruchu „Zofiówka”, natomiast ściany C-32 w stronę Ruchu „Borynia”. Odcinki chodników C-32 i C-32a pomiędzy parcelami ściany C-2 i C-32, przed uruchomieniem ściany C-2, zostały wyizolowane czterema tamami przeciwwybuchowymi. Chodnik C-32a został wykonany równolegle do chodnika C-31, stanowiącego zroby ściany C-31, z pozostawieniem tzw. „płotu węglowego” o szerokości do 5 m.

Ściana C-2 w pokładzie 505/1 o planowanym wybiegu 435 m uruchomiona została w dniu 3 czerwca 2025 r. Ściana o długości od 105 m do 200 m, wysokości do 4,2 m i nachylenie do 230m prowadzona była pomiędzy chodnikami C-32 oraz C-32a systemem podłużnym z zawatem skał stropowych. Po jej uruchomieniu, do dnia 1 sierpnia 2025 r. uzyskała docelową długość 200 m i dalej jej eksploatacja była prowadzona w sąsiedztwie zrobów ściany C-31 w pokładzie 505/1 (pokład 504/1 wg. Ruchu „Borynia”). Wyposażenie ściany stanowiło: 133 sekcje obudowy zmechanizowanej, w tym 47 szt. sekcji typu JZR 17/41-POz WII, 78 szt. sekcji typu FAZOS-JZR 18/38 POz WII, 8 szt. sekcji typu JZR 17/43-POz1 WII oraz przenośnik ścianowy typu Rybnik-850 i kombajn ścianowy typu KSW 880EU. Ściana przewietrzana była sposobem na „U” powietrzem doprowadzanym chodnikiem C-32 w ilości 900 m³/min z doświeżaniem 300 m³/min przy pomocy lutniociągu pomocniczego. Powietrze odprowadzano chodnikiem C-32a, wzdłuż zrobów ściany C-31. Podczas eksploatacji przedmiotowej ściany prowadzona była profilaktyka pożarowa, polegająca na podawaniu azotu i środków antypirogenicznym do

przestrzeni zrobowej. Rejon ściany C-2 zabezpieczony był czujnikami gazometrii automatycznej, zgodnie z ustaleniami kierownika działu wentylacji. Do dnia 11 września 2025 r. ściana uzyskała postęp wzdłuż chodnika C-32a wynoszący 31 m. W związku ze wzrostem zagrożenia pożarowego w rejonie ściany C-2, od dnia 11 września 2025 r. ograniczono ilość powietrza przepływającego przez ścianę do 700 m³/min oraz zwiększono ilość podawanego azotu i środków antypirogeniczych do przestrzeni zrobowej. Ponadto obniżono depresję w rejonie ściany C-2.

W dniu 12 września 2025 r., w wyniku dalszego wzrostu zagrożenia pożarowego i po stwierdzeniu stężeń tlenu węgla powyżej 25 dm³/min w rejonowym prądzie powietrza, o godzinie 8³³ dyspozytor ruchu zakładu górniczego rozpoczął prowadzenie akcji ratowniczej. Wyzначył strefę zagrożenia, z której wycofał 113 pracowników bez użycia aparatów ucieczkowych. Akcja ratownicza polegała na odizolowaniu rejonu ściany C-2 poprzez zabudowę dwóch tam o konstrukcji przeciwwybuchowej w chodniku C-32 i pochylni C-2w pokładzie 505/1. Podczas akcji ratowniczej, do czasu wykonania wyżej wymienionych tam izolacyjnych, w rejonie zaistniałego pożaru pomiarami wykonanymi chromatografem stwierdzono maksymalne stężenia tlenu węgla wynoszące 0,1480% (1480 ppm).

W dniu 16 września 2025 r. o godzinie 7⁵⁹, po zaizolowaniu rejonu zaistniałego pożaru, kierownik akcji ratowniczej zakończył jej prowadzenie. W akcji ratowniczej uczestniczyło łącznie 86 zastępów ratowniczych. Nadzór nad akcją ratowniczą prowadzili pracownicy OUG w Rybniku. W związku z prowadzoną akcją pożarową nie zgłoszono wypadku przy pracy.

Przyczyną pożaru endogenicznego było samozapalenie się węgla pozostawionego w połączonych zrobach ścian C-31 i C-2 w pokładzie 505/1 oraz w płocie węglowym, oddzielającym zrobów ww. ścian.

Do zaistnienia pożaru endogenicznego przyczyniły się:

- naturalna skłonność do samozapalenia węgla pokładu 505/1,
- pozostawienie węgla w zrobach ścian C-31 i C-2 w pokładzie 505/1.

W związku z zaistniałym pożarem Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Rybniku w dniu 16 września 2025 r. wydał decyzję, w której nakazał:

1. Dalsze prace związane z profilaktyką pożarową w rejonie zakończonej akcji pożarowej prowadzić w oparciu o „Plan prac profilaktycznych”, zaopiniowany przez kopalniane zespoły do rozpoznawania i zwalczania zagrożeń występujących w ruchu zakładów górniczych, w składzie poszerzonym o specjalistów i zatwierdzony przez kierownika ruchu zakładu górniczego, uwzględniający między innymi:
 - a. zabudowę urządzeń gazometrii automatycznej do kontroli składu i parametrów powietrza w czynnych wyrobiskach, w których w wyniku prowadzonej akcji ratowniczej i robót profilaktycznych wykonano tamy o konstrukcji przeciwwybuchowej,

- b. ustalenie zakresu i częstotliwości kontroli rejonu zakończonej akcji ratowniczej i robót profilaktycznych, w tym wykonanych tam o konstrukcji przeciwwybuchowej,
 - c. analizę możliwości dopływu gazów z otamowanej przestrzeni do czynnych wyrobisk w ruchu zakładów górniczych JSW SA KWK „Borynia-Zofiówka” Ruch „Borynia” i Ruch „Zofiówka”,
 - d. uszczelnianie górotworu w czynnych wyrobiskach, w miejscach stwierdzonych i możliwych wpływów gazów pożarowych.
2. Utworzyć pole pożarowe w przestrzeni objętej możliwymi wpływami pożaru i jego produktów, w granicach zaopiniowanych przez połączone kopalniane zespoły do rozpoznawania i zwalczania zagrożeń występujących w ruchu zakładów górniczych, poszerzone o specjalistów JSW SA KWK „Borynia-Zofiówka” Ruch „Borynia” i Ruch „Zofiówka”.

Informację opracowano na podstawie danych z OUG w Rybniku.